

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

מתווה עבודת ההדרכה – היערכות לשנת קורונה

תוכן עניינים

3.....	רקע
3.....	עקרונות מנחים :
4.....	תפיסת עבודה של הדרכה משולבת :
5.....	מבנה מערך הדרכה : מניפות הדרכה
6.....	הדרכה משולבת – למדריכות מוסדיות בבתי הספר
6.....	אוכלוסיית היעד :
6.....	עקרונות מנחים :
6.....	שלבי תכנון :
7.....	דרכי עבודה אפשריות :
8.....	הדרכה משולבת בחטיבות הביניים (פיילוט בשיתוף עם המזכירות הפדגוגית)
8.....	אוכלוסיית יעד :
8.....	עקרונות מנחים :
9.....	שלבי תכנון :
9.....	דרכי עבודה אפשריות :
9.....	הדרכה משולבת – מדריכות מחוזיות
9.....	אוכלוסיית היעד :
10.....	עקרונות מנחים :
10.....	שלבי תכנון :
10.....	דרכי עבודה אפשריות :
10.....	1. הדרכה על הדרכה (סופרוויזיין)
10.....	2. תכלול מערכתי ועבודה אינטרדיסציפלינרית
11.....	רכזות ההדרכה
11.....	אוכלוסיית היעד :
11.....	עקרונות מנחים :
11.....	שלבי תכנון :
11.....	דרכי עבודה אפשריות :
12.....	הדרכה משולבת – מדריכות מרכזות ארציות
12.....	אוכלוסיית היעד :
12.....	עקרונות מנחים :
12.....	שלבי תכנון :
12.....	דרכי עבודה אפשריות :

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- 14..... לתקופת קורונה - דגשים לתקופת קורונה
- 14..... : שילמדו
- 14..... : אופן הכשרת המדריכות

* מסמך זה מנוסח בלשון נקבה מטעמי נוחות ומיועד לכל המגדרים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

מתווה עבודת ההדרכה – היערכות לשנת קורונה

רקע

ההדרכה היא מסגרת של ליווי ותמיכה בציבור עובדי החינוך כיחידים וכקבוצה, בדרך של שותפות לעבודה החינוכית, ולא בדרך של פיקוח. היא אמורה להתקיים במוסד החינוכי, ולהתבסס על ייצוגי הוראה (יחידות לימוד, צפייה בשיעורים, עבודות תלמידים ועוד).

במסמך זה נפרט את הנחות היסוד, מסגרות ודרכי עבודה אפשריות בימי הקורונה. בתקופת הקורונה מתגבשים דגמים של הוראה משולבת שמחייבים את כלל מוסדות החינוך להיערכות חדשה. המורים בתפקידי הדרכה אשר מהווים חוליה מחברת משמעותית בין מדיניות משרד החינוך לבין יישומה בשדה החינוכי יסייעו בהיערכות חדשה זו. למדריכות תפקיד חשוב הן בהנחיית צוותי החינוך במודלים החדשים המתגבשים במוסדות החינוך עם חזרתם לפעילות, והן בליווי עובדי ההוראה שימשיכו בעבודתם מרחוק מול תלמידיהם.

עקרונות מנחים:

1. מסגרת ההדרכה כפי שמוגדרת בחוזר מנכ"ל תישמר מבחינת מהות, דרכי עבודה, היקף שעות ונהלי עבודה. זאת תוך התאמה לשגרות עבודה בתקופה זו (להלן: "תקופת הקורונה").
2. בתקופת הקורונה מתגבשים דגמים שונים של הוראה משולבת שיחייבו את כלל מוסדות החינוך להיערכות חדשה.
3. עובדי ההוראה בתפקידי ההדרכה ימשיכו להיות שגרירי מדיניות מטה המשרד ומובילי צמיחה והתפתחות בשדה החינוך.
4. למדריכות תפקיד חשוב הן בהנחיית צוותי החינוך בדגמים החדשים המתגבשים במוסדות החינוך עם שילובה של ההוראה המשולבת, והן בליווי עובדי ההוראה במגוון היבטים: עקרונות הפדגוגיה הדיגיטלית, פיתוח (עם המודרכים) דרכי הוראה-למידה-הערכה מגוונות מותאמות ללמידה משולבת, יישום למידה בקפסולות, שינויים בהיבטי התלמידאות ועוד.
5. לעובדי הוראה בתפקידי הדרכה יש תפקיד חשוב בפיתוח כישוריהם הפסיכו-פדגוגיים של המודרכות. בדרך זו יוכלו להוות מודל לשיח לימודי, רגשי וחברתי שעל מורות לפתח עם תלמידיהם גם באמצעים דיגיטליים.
6. כלל המדריכות (ללא הבדל בתחום ההדחה) צריכות להיות בעלות ידע בפדגוגיה הדיגיטלית על מנת שיוכלו להנחות את המורות במודלים של הוראה, למידה והערכה חדשים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

7. ההדרכה תתבצע באופן פרטני ובקבוצות קטנות
8. תקשורת מגוונת ויישומה במגוון מרחבים.
9. גמישות בביצוע יום ההדרכה
10. המדריכות והממונות עליהן יקפידו על מסגרת עבודה של 7 שעות ליום הדרכה (גם אם תהיה זו מסגרת גמישה).
11. הדרכה תהליכית אינטנסיבית (משך ותדירות הדרכה גבוהים) תתבצע בעת קורונה כחלק ממערכת השעות ותכנון הקפסולות על ידי מנהלת בית הספר. מנהלות בתי הספר מתבקשות לקחת בחשבון את המדריכות כחלק מהצוותים הנכנסים אל בית הספר.

תפיסת עבודה של הדרכה משולבת:

ההדרכה תשלב בין מפגשי פא"פ (פנים אל פנים) לבין מפגשים מקוונים (סינכרוניים וא-סינכרוניים) לקבוצות קטנות של מודרכות ובאופן פרטני, בהתאם להנחיות בחוזר המנכ"ל. ההדרכה המשולבת תכלול גם תצפיות בשיעורים מקוונים ושיח רפלקטיבי שמטרתו להיטיב את ההוראה. ההדרכה המשולבת תהווה מודלינג להוראה המשולבת (במפגשי ההדרכה לא רק "למדו על..." , אלא "יעשו את..."). תוך התייחסות להתאמת ההוראה להוראה משולבת ולהיבטי ההדרכה הבאים:

- ❖ אבחון צרכי המודרכות ליישום הוראה משולבת מיטבית - ברמה פרטנית ומוסדית ולאור אבחון זה מתן מענים מותאמים.
- ❖ מיקוד ובחירת מטרות בהתאם לצרכים ולתנאים.
- ❖ הנחיית צוותי הוראה בבניית יחידות הוראה משולבות ושימוש בספרי לימוד וחומרי לימוד קיימים והתאמתם להוראה המשולבת.
- ❖ הנחיה בבניית שיעורים מיטביים בלמידה מרחוק (סינכרוניות וא-סינכרוניות), הנותנים מענה לכיתה ההטרוגנית ובהן התייחסות גם לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים (כגון: משימות מותאמות, משוב מקדם למידה, חיזוק מוטיבציה ותלמידאות, דרכי הוראה למידה והערכה בלמידה מרחוק ועוד). וכן, תוך התייחסות לשלבי הגיל של התלמידים וצרכיהם.
- ❖ ליווי אישי של מורות, גננות, רכזות, מנהלות ומורות בהתאם לצרכים.
- ❖ גמישות בביצוע יום ההדרכה שיוכל להתבצע בשעות מותאמות לצרכי המודרכות.
- ❖ תכנית ההדרכה המשולבת והמינון בין הדרכה פא"פ לבין הדרכה מרחוק יקבעו בתיאום עם מנהלות בתי הספר המודרכים, המחוז, באישור הממונה המקצועית, ו/או הממונה במטה, בהתאמה לצרכים, למציאות המשתנה ולהנחיות המטה המחייבות. כל זאת יעוגן בתכניות העבודה ובדו"חות העבודה של המדריכות.
- ❖ מנהלות בתי הספר יפגשו עם כלל מדריכות המוסד שבניהולן, לגיבוש תכנית עבודה משותפת, והמשימות המרכזיות שיוגדרו בתכנית העבודה השנתית של בית הספר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

משימות הדרכתיות מרכזיות של מדריכות (כולל לאוכלוסיות מיוחדות):

- מעריך ההדרכה בימים כתיקונם נותן מענה פדגוגי לצרכי עובדי ההוראה בתחומים רבים ומגוונים. בעת הזו על מעריך ההדרכה להמשיך לתת מענה לצרכים אלו ולצרכים החדשים שהתווספו כגון:
 - ❖ התאמה ויישום של דרכי הל"ה (הוראה, למידה, הערכה) מגוונות מותאמות ללמידה מרחוק הנותנות מענה להטרונגניות הלומדים.
 - ❖ הקפדה על עקרונות הפדגוגיה הדיגיטלית
 - ❖ הבניית דפוסי הקשר של המודרכות עם ההורים הנמצאים ברקע (ולעיתים ממש משתתפים בשיעור)
 - ❖ התמודדות עם מאפייני התלמידאות החדשים
 - ❖ יצירת מרחב כיתתי וירטואלי ושימוש משמעותי בו
 - ❖ מתן תמיכה רגשית חברתית (SEL) למורות ולמדריכות במניפות ההדרכה
 - ❖ תכלול ההוראה במבט על ומתן מענה לשילוב בין למידה בקבוצות קטנות פנים אל פנים ללמידה מרחוק.
 - ❖ מתן מענה בתחומי אח"מ, התמכרויות, אירועי אלימות ואירועים מורכבים במשפחות שעלולים להתגבר בתקופה זו.
 - ❖ מתן מענים הדרכתיים בתחומים חברתיים בחתכי הגיל השונים
 - ❖ הדרכה וליווי ההוראה לקראת בחינות הבגרות בתיכונים בהתאמה למדיניות המותאמת לעת קורונה.
 - ❖ מתן מענה מותאם אישית לאוכלוסיות מוחלשות ובהדרה מתוך מטרה לקדם שוויון הזדמנויות, לצמצם פערים חברתיים ולמנוע התרחבותם בתקופת קורונה.

משימות אלו מקבלות גוון שונה בכל אחד מן המגזרים (מ"מ, חמ"ד, ערבי, בדווי, דרוזי וחרדי), בכל אחת משכבות הגיל (קדם יסודי, יסודי, חט"ב וחט"ע) ובאוכלוסיות המיוחדות (חינוך מיוחד, נוער בסיכון, חינוך בלתי פורמלי ועוד) כדוגמת העבודה של המדריכות עם צוותים העובדים עם נוער בסיכון ועם יוצאי אתיופיה הכוללת גם הכנה לבגרות.

מבנה מעריך הדרכה: מניפות הדרכה

- ככלל, עבודת ההדרכה מתקיימת במבנה של "מניפות הדרכה" מתוך תפיסה שהמדריכה מקבלת ליווי והדרכה בתהליך עבודתה. פעולת המדריכות תמשיך על פי מודל זה. יחד עם זאת המודל, יותאם לעת הזו, והמפגשים יעשו גם באופן מקוון ובאופנים נוספים בהתאם לצרכי המודרכות וכפי שיאפשרו הנחיות משרד הבריאות.
- ❖ רכזות הדרכה מחוזיות מדריכות את המדריכות המחוזיות, מסנכרות ויוצרות חיבורים בין מדריכות מחוזיות בתחומים שונים ומלוות את מניפות ההדרכה המחוזיות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- ❖ מדריכות ארציות בתחומים השונים מדריכות את המדריכות המחוזיות והמדריכות המוסדיות בתחומן.
- ❖ מדריכות מחוזיות בונות מודלים של עבודה משותפת בינתחומית (חיבור בין דיסציפלינה לתחום הרגשי, הכלה והשתלבות) ומדריכות את המדריכות המוסדיות. (מפקחות כוללות עובדות ישירות עם מדריכות מחוזיות ואלו האחרונות מיישמות בהדרכתן עם המדריכות המוסדיות)
- ❖ מדריכות מוסדיות מדריכות מורות ורכזות בתחומן.

הדרכה משולבת – למדריכות מוסדיות בבתי הספר

אוכלוסיית היעד:

מורות המקבלות הדרכה מוסדית במסגרת עבודתן.

עקרונות מנחים:

- ❖ **גמישות** במסגרת ההדרכה ושמירה על **רצף** מפגשים תוך התאמה לצרכים האישיים של צוות המודרכות
- ❖ עיצוב השיח ההדרכתי באופן שיותאם לנקודת מבטה ולצרכיה של המודרכת
- ❖ פיתוח חוסן ומסוגלות של המודרכות להתמודדות עם אתגרי התקופה.
- ❖ קידום ובנייה של מערכת קשרים ושיתוף פעולה עם עמיתות
- ❖ הקניית מיומנויות דיגיטליות לצורך העבודה השוטפת.
- ❖ פיתוח כלים ומיומנויות חברתיות ורגשיות ללמידה מרחוק.
- ❖ השיח ההדרכתי יתבסס על ייצוגי הוראה (מערך שיעור, משימת הגשה, שיעורי בית, תצפית, משוב, למידת עמיתים בכיתה, דיון, שיחה אישית עם תלמיד, פרזנטציות של תלמידים ועוד) שהמודרכות יביאו.
- ❖ הנחיה בבניית שיעורים מיטביים בלמידה מרחוק (בכל דרכי הוראה רלוונטיות – סינכרוניות וא-סינכרוניות), התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים: משימות מותאמות, משוב מקדם למידה, חיזוק מוטיבציה ותלמידאות, דרכי הוראה למידה והערכה בלמידה מרחוק ועוד.

שלבי תכנון:

- אבחון צרכי הוראה - למידה ברמה פרטנית ומוסדית ולאור אבחון זה מתן מענים מותאמים לצורך
 - מיפוי מוסדות החינוך וצרכיהם
 - מיפוי המודרכים להדרכה אינטנסיבית/אקסטנסיבית פרטנית/קבוצתית.
 - יצירת תכנית מפגשים פרטנית ובקבוצות קטנות וקביעת שגרות מפגשים.
רח' דבורה הנביאה 2, בנין לב רם, ירושלים, 919111, טלפון: 02-5602862, פקס: 02-5603957
- כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

דרכי עבודה אפשריות:

1. תצפית, הדגמה ומשוב

- ❖ **תצפית:** המדריכה צופה בשיעור (מליאה / קבוצה) של המודרכות פא"פ/בזום במהלך יום הלימודים, ובהמשך היום מתקיימים תהליכי משוב קצרים. באופן זה המדריכה יכולה לצפות במספר שיעורים במהלך שעות הבוקר, בהן המורות אינן פנויות למפגש הדרכה, ואת המשוב לקיים בהמשך היום או לאחר שעות הלימודים.
- ❖ **הדגמה:** המדריכה מצטרפת לשיעור סינכרוני של מורה עם כיתה/קבוצה ומדגימה פעילות לאחר תכנון משותף עם המורה. בהמשך היום מתקיים תהליך ניתוח ומשוב בין המורה למדריכה בעקבות ההדגמה.
- ❖ **מגוון אפשרויות לשיח משוב:** המשוב יכול להתקיים במגוון פורמטים בהתאם לצרכים, להעדפות וליכולות של כל הצדדים
 - מפגש זום קצר בין המדריכה והמודרכת
 - שיחה טלפונית בין המדריכה והמודרכת
 - שיח משוב קבוצתי של המדריכה עם מספר מודרכות בהן צפתה במהלך היום (בזום) על תהליכי הוראה – למידה (עקרונות) וכל מודרכת מביאה דוגמאות מתוך השיעורים שלימדה.
 - מומלץ לקבוע עם המודרכת באילו ממדים תתמקד התצפית, ועליהם יתקיים שיח ההדרכה לאחר מכן.
 - ניתן לצפות במספר מדריכות באותו יום סביב אותם ממדים, ולקיים לאחר מכן – מפגש הדרכה קבוצתי סביב ממדים אלו.

2. שיח הדרכה פרטני/קבוצתי

- שיח הדרכה פרטני/קבוצתי יתקיים פא"פ/ סינכרוני, יתבסס על ייצוגי הוראה מהכיתה ויכלול היבטים הנוגעים:
- לקשר הבינאישי ולמרחב השיח בהדרכה
 - לתהליכי הוראה-למידה-הערכה בשדה העבודה של המודרכת
 - למתודות של הוראה משולבת, תוך התאמתן למטרות, לתכנים ולמודרכת.
 - ניתן לתאם פגישת הדרכה בנושא מסוים, והיא יכולה להיות אישית / קבוצתית – ולהזמין אליה קבוצת מודרכות שהנושא רלבנטי עבורן
 - המודרכת שולחת למדריכה ייצוגי הוראה (תכנון שיעור / משימה א-סינכרונית ועוד) והמדריכה שולחת בחזרה הערות, הארות, שאלות ותובנות כחלק מהשיח ההדרכתי המתמשך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

3. מפגשי הדרכה בין-תחומיים:

מפגש הדרכה בין-תחומי של מורות מאותו בית ספר, ייעשה בתיאום עם מנהלת, רכזי המקצוע ומדריכות התחומים בבית הספר (בקבוצות קטנות).
מפגשים אלו ייצרו שפה משותפת בין הצוות שתעזור לבית הספר כארגון לומד לייצר אחידות, מטרות משותפות, והתכתבות של תכנים ומיומנויות בין-תחומיים.
במפגשים אלו ניתן לעסוק באמצעות עקרונות גנריים של הדרכה, בתהליכים גנריים בהוראה, במיוחד לאור אתגרי התקופה.
עבודה במודל כזה מרחיבה את מוטת ההשפעה של המדריכה מעבר לתחום הדעת והמודרכות בתחום, ויש לה השלכה ישירה על מרחב הלמידה של התלמידים במקצועות השונים.

4. מפגשי הדרכה בין מודרכות מבתי"ס שונים:

מודל הדרכה חדש שמתאפשר בעקבות ההרחבה של השימוש באמצעים טכנולוגיים ולמידה משולבת הינו תיאום מפגש הדרכה קבוצתי מרחוק (בקבוצות קטנות), בין מספר מדריכות מבתי – ספר שונים. למפגשים אלו ניתן לצרף מודרכות מבתי"ס שאינם מקבלים הדרכה וכעת ניתן יהיה לתת גם להן מענה הדרכתי.
מפגשים אלו יכולים להתקיים באופן סינכרוני או א-סינכרוני, ואפשר להגדיר עבורם נושאים מראש, תוך התייחסות:

- לבניית קבוצת עמיתות לסיוע ולתמיכה, שיהוו "קהילה לומדת ומתפתחת עצמאית".
- לדילמות ולאתגרים בהוראת המקצוע בתקופה של הוראה משולבת
- לדילמות ולאתגרים במתודות של הוראה משולבת.

הדרכה משולבת בחטיבות הביניים (פיילוט בשיתוף עם המזכירות הפדגוגית)

אוכלוסיית יעד:

מדריכות מקצועות הרוח / השפה / המדעים בחטיבות הביניים

עקרונות מנחים:

- ❖ **גמישות** במסגרת ההדרכה ושמירה על רצף מפגשים תוך התחשבות, ככל הניתן, בצרכים האישיים של צוות המודרכות
- ❖ עיצוב השיח ההדרכתי באופן שיותאם לנקודת מבטה ולצרכיה של המודרכת
- ❖ פיתוח חוסן ומסוגלות של המודרכות להתמודדות עם אתגרי התקופה.
- ❖ המדריכות כמתכללות ומצמיחות יזמות ויכולות
- ❖ הדרכה מתבצעת כמודלינג לעבודת ההוראה בכיתה ההטרוגנית.

רח' דבורה הנביאה 2, בנין לב רם, ירושלים, 919111, טלפון: 02-5602862, פקס: 02-5603957

כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- ❖ ההדרכה מתייחסת להיבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים
- ❖ דגש על העצמת המודרכות ופיתוח המסוגלות
- ❖ הדרכה דיאלוגית, מבוססת ייצוגי הוראה
- ❖ מתקיימת למידת עמיתות

שלבי תכנון:

- מפגש עם המנהלת להכרת ביה"ס (תוכניות ייחודיות, צרכים, אוכלוסייה וכיו"ב) והחלטה משותפת על תוכנית של הוראת המקצוע / אשכול הלמידה
- תכלול ההדרכה הבית ספרית - המדריכה בונה את תכנית הלמידה בשיתוף פעולה עם מדריכות ורכזות מהמקצועות שילמדו יחד באשכול
- כל השותפות להדרכה הבינתחומית יגדירו נהלי עבודה ברורים ביחס להדרכה
- ההדרכה תתבצע עם מורות תחום הדעת של המדריכה ועם מורות מתחומי הדעת השותפים באשכול הלמידה

דרכי עבודה אפשריות:

- מרחב עבודה משותף של מדריכות במחוז בו תתקיים עבודה סינכרונית משותפת לתיאום וללמידה שיתופית
- מרחב עבודה משותף של מדריכות באותו בית ספר בו תתקיים עבודה סינכרונית משותפת לתיאום וללמידה שיתופית. מומלץ לשתף גם את רכזות המקצוע
- המחוז / בית הספר יעודד הקמת קהילות מקצועיות של מדריכות, והשתתפות בפיתוח מקצועי משותף ללמידה משותפת של עקרונות ההוראה הבינתחומית בכיתה ההטרוגנית. במסגרת זו יעשה שימוש בדגמי ההוראה החדשים שפותחו על ידי המזה"פ

הדרכה משולבת – מדריכות מחוזיות

אוכלוסיית היעד:

המדריכות המחוזיות מדריכות את המדריכות המוסדיות באמצעות קבוצות מניפה לכל אחד מהתחומים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

עקרונות מנחים:

- ❖ עבודה מסונכרנת ומתואמת עם מנהלות ומפקחות כוללות בהלימה ליעדי ולצרכי המחוז - לראיה כוללת של בתי"ס ומתן מענה לצרכים העולים מהשטח – ברמה מחוזית/רשותית/מוסדות חינוך.
- ❖ קשר אינטנסיבי עם המטה- מפמ"רים, אגפים ויחידות רלוונטיות
- ❖ מתן הדרכה לבתי ספר שלא מקבלים מענה ממדריכות מוסדיות.
- ❖ **גמישות** במסגרת ההדרכה ושמירה על **רצף** מפגשים תוך התאמה לצרכים האישיים של צוות המודרכות

שלבי תכנון:

- תכלול ותכנון עבודת המדריכות המוסדיות ומתן מענה לרכזות מקצוע
- בניית מודלים לשיעורים מקוונים מיטביים בעת הזו, תוך מתן מענים לצרכים הן בתחום הדיסציפלינה והן בתחומים הרגשיים והלימודיים. דבר הנעשה בשיתוף מדריכות דיסציפלינריות, מדריכות תקשוב ומדריכות הכלה והשתלבות.
- הבנייה, הטמעה ופיתוח של עקרונות/מודלים של הדרכה והוראה משולבת בקרב המדריכות המוסדיות וליווי המדריכות ביישום.
- ארגון זמן מדריכה תוך גמישות ושמירה על רצף ההדרכה

דרכי עבודה אפשריות:

1. הדרכה על הדרכה (סופרוויז'יין)

- שיח הדרכתי המאפשר זיהוי ואיתור צרכי מודרכים ברמת תוכן, ברמה רגשית – ומתן מענים מותאמים (תהליכי הל"ה, פרקטיקות הוראה משולבת)
- צפייה בשעורים סינכרוניים ומתן משוב (מגוון דרכים ופרקטיקות)
- הדרכת פרטנית וקבוצתית למדריכות המוסדיות וליווין (רגשית ופדגוגית כאחד).
- הדרכה של רכזות מקצוע (במידת הצורך)

2. תכלול מערכתי ועבודה אינטרדיסציפלינרית

- מודל לעבודה אינטרדיסציפלינרית עם מדריכות מוסדיות מתחומים שונים באותו מוסד (חינוכי)
- מודלים להדרכה באשכולות
- תכנון יצירת מפגשים עירוניים-סינכרוניים עם המורות
- סינכרון ויצירת חיבורים בין השידורים לבין מפגשי ההוראה המתקיימים במקביל.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

רכזות ההדרכה

אוכלוסיית היעד:

המדריכות המחוזיות בכל תחומי הדעת, ותכלול כלל מערך ההדרכה המחוזי.

עקרונות מנחים:

- ❖ עבודה משותפת עם המפקחת על הפיתוח המקצועי וההדרכה
- ❖ גמישות במסגרת ההדרכה ושמירה על רצף מפגשים תוך התאמה לצרכים האישיים של המדריכות המחוזיות.
- ❖ פיתוח חוסן ומסוגלות של המדריכות המחוזיות להתמודדות עם אתגרי התקופה.
- ❖ קידום ובנייה של מערכת קשרים ושיתופי פעולה בקרב המדריכות המחוזיות
- ❖ הקניית מיומנויות דיגיטליות לצורך העבודה השוטפת.
- ❖ פיתוח כלים ומיומנויות חברתיות ורגשיות להדרכה מרחוק.
- ❖ הלמידה והשיח ההדרכתי יתבססו על ייצוגי הוראה והדרכה

שלבי תכנון:

- ❖ תכלול ההדרכה במחוז ובניית תוכנית עבודה מחוזית בהתאם למשאבים ולצרכים
- ❖ הבניית אשכולות הדרכה לצורך התפתחות מקצועית של המדריכות במסגרות השונות.
- ❖ הובלת קבוצת המדריכות המחוזיות ומתן מענה פדגוגי, ארגוני ורגשי
- ❖ ליווי אישי וקבוצתי של המדריכות המחוזיות
- ❖ יצירת פלטפורמות למפגשי פיקוח מדריכות מחוזיות – בלוח הזמנים המחוזי
- ❖ חיבורים בין מרכזי הפסג"ה למדריכות המחוזיות
- ❖ בניית מענים לפיתוח המקצועי של המדריכות בכל הרמות במחוז

דרכי עבודה אפשריות:

1. הדרכה על הדרכה

מפגשי הדרכה על הדרכה אישיים של רכזות ההדרכה עם מדריכה מחוזית
מפגשי הדרכה קבוצתיים לכלל המדריכות המחוזיות.

- חיזוק החוסן ותחושת מסוגלות המדריכות המחוזיות
- דיוק השיח ההדרכתי עם מרכזי מניפות וחיזוק המשגה הדרכתית
- למידה וחקר של ייצוגי הדרכה
- משוב

2. למידת עמיתות

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- רכישת ידע ומיומנויות בשימוש בכלים טכנולוגיים והתאמתם לצרכים פדגוגיים שונים
- התנסות במודל לשיעור סינכרוני מיטבי (ברמת ניהול שיעור, שיח, היבטים רגשיים, כלים לפיתוח לומד עצמאי) ופיתוח עקרונות למודל.
- הנגשת מומחיות בתחומים רגשיים למפגשים של מדריכות דיסציפלינריות

הדרכה משולבת – מדריכות מרכזות ארציות

אוכלוסיית היעד:

מדריכות ומורות בכלל המחוזות ובמטה.

עקרונות מנחים:

- ❖ הדרכה וליווי של מדריכות מחוזיות ומוסדיות, הדרכת מורות ופיתוח חומרי הל"ה (הוראה, למידה והערכה) בתחומים שונים ברמה הארצית.
- ❖ ליווי המדריכות המחוזיות והמוסדיות: בניית תוכניות הדרכה הנותנות מענה ללמידה מרחוק וללמידה המשולבת.
- ❖ ליווי אישי וליווי קבוצתי תוך מתן מענה לצרכים הייחודיים של כל קבוצת מודרכות.
- ❖ מתן כלים דיגיטליים לשימוש בהדרכה ובהוראה מתוך הבנה של עקרונות הפדגוגיה הדיגיטלית.
- ❖ פיתוח חוסן ומסוגלות של צוות המודרכות להתמודדות עם אתגרי התקופה
- ❖ גמישות במסגרת ההדרכה ושמירה על רצף מפגשים תוך התאמה לצרכים האישיים של המודרכות.

שלבי תכנון:

מיפוי כלל המודרכות ובניית תכנית עבודה מותאמת להדרכה משולבת.

דרכי עבודה אפשריות:

- ❖ קיום מפגשים ארציים סינכרוניים וא-סינכרוניים למורות/מדריכות, בנושאים שונים, כגון: עקרונות הפדגוגיה הדיגיטלית, דרכי התמודדות עם קשיים בלמידה מקוונת, שילוב התקשוב בתחום הדעת, למידה שיתופית מרחוק, ועוד.
- ❖ פיתוח יחידות הוראה ותוכניות ייחודיות - משלבות הוראה מרחוק ונותנות מענה גם להוראה משולבת.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- ❖ פיתוח מרחב וירטואלי שיכלול: יחידות הדרכה הנותנות מענה לצרכי המדריכות בתחום הדעת, הנחיות לשימוש בכלים דיגיטליים לצורכי ההדרכה ולצורכי ההוראה, יחידות הוראה מקוונות ועוד.
- ❖ הובלת פורומים וקהילות דיון למדריכות ולמורות במגוון מרחבים, סינכרוניים וא-סינכרוניים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המשנה למנהל הכללי
אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

פיתוח מקצועי למדריכות - דגשים לתקופת קורונה

בתקופת הקורונה נדרשים צוותי ההוראה להתאים את שיטות ההוראה, למידה והערכה למודלים משולבים, לפיכך כלל המדריכות צריכות להתפתח ולהיות בעלות ידע ומסוגלות בתחומים אלה על מנת לתת מענה למודרכות: כלל המדריכות יקבלו במסגרות השונות של הפיתוח המקצועי התייחסות לשיטות למידה, הוראה למידה והערכה משולבות בהיבטים פדגוגיים, רגשיים וחברתיים. לצורך מתן כלים אלה בידי המדריכות כל השתלמויות 'כישורים ומיומנויות הדרכה' למדריכות יכללו לפחות כ- 50% למידה של נושאים הקשורים לפדגוגיה דיגיטלית וייעשו בלמידה משולבת הכוללת מפגשים סינכרוניים וא-סינכרוניים

הנושאים שילמדו:

- ❖ נושאי הלמידה של המדריכות בהקשר להוראה המשולבת, אותם יש להטמיע, יהיו בין היתר:
 - ❖ תקשורת בינאישית מרחוק
 - ❖ חיזוק תחושת מסוגלות של המדריכות (מחוזיות ומוסדיות) בהדרכה משולבת ובפיתוח תהליכי הוראה משולבת עם המודרכות
 - ❖ כלים דיגיטליים – רכישת מיומנויות טכניות; יכולת התאמת הכלי לתוכן ההוראה
 - ❖ שיח הדרכתי מקצועי מכיל, כמודלינג לשיח הוראתי משמעותי מכיל (רגשי, חברתי ולימודי) משולבת
 - ❖ ונושאים נוספים שיתנו כלים בידי המדריכות להטמעת ההוראה המשולבת.

אופן הכשרת המדריכות:

- ❖ הלמידה של הידע ההדרכתי המפורט במסמך זה תעשה כמודלינג לדרכי ההוראה המשולבת.
- ❖ הקניית הידע החדש למדריכות תיעשה גם באופן שוטף דרך עבודת המדריכות במניפות ההדרכה. הפעלת המדריכות במניפות ההדרכה תמשיך על פי מודל הקיים, אך תותאם לעת הזו, והמפגשים יעשו גם באופן מקוון ובאופנים נוספים בהתאם לצרכי מוסדות החינוך וכפי שיאפשרו הנחיות משרד הבריאות.
- ❖ פעולות מניפות ההדרכה יכללו מרכיב של 'הדרכה על הדרכה', שבה מדריכות יקבלו הנחייה ממדריכות מומחיות שילוו אותן ברכישת הידע והמיומנויות החדשות הנדרשות.